

Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

Українська Академія Наук

Гілея

Науковий вісник

- *Історичні науки*
- *Філософські науки*
- *Політичні науки*

Випуск 85 (№ 6)

Київ – 2014

Щомісячний збірник наукових праць “Гілея: науковий вісник”

Фахове видання

з філософських, політичних та історичних наук, затверджено постановами президії ВАК України
(протокол № 1-05/2 від 10 березня 2010 р. та протокол № 1-05/3 від 14 квітня 2010 р.)

Свідцтво про державну реєстрацію (перереєстрацію) друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 19946 – 9746 ПР від 31 травня 2013 року

Друкується за рішенням

Вченої ради Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
(протокол № 11 від 24 квітня 2014 р.); Президії ВГО Української Академії Наук (протокол № 14-04-24 від 24 квітня 2014 р.)

Шеф-редактор –

В. П. Андрущенко,
д-р філос. наук, проф., член-кор. НАН України,
акад. НАПН України
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Головний редактор –

В. М. Вашкевич, д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Співредактори –

В. І. Гончаров, д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
О. П. Кивлюк, д-р філос. наук, ст.н.с.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
В. В. Кривошея, д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)
І. М. Преборська, д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ)

Відповідальний секретар –

В. Б. Халамендик, д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ)

Рецензенти: **М. І. Панчук**, д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)

М. Т. Степико, д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ)
І. Г. Онищенко, д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ)
Н. В. Коваленко, д-р соц. наук, проф. (Україна, Київ)

Редакційна рада:

В. П. Андрущенко – д-р філос. наук, проф., член-кор. НАН України,
акад. НАПН України
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
В. М. Вашкевич – д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
В. Б. Євтух – д-р іст. наук, проф., член-кор. НАН України
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
А. І. Зеленков – д-р філос. наук, проф. (Білорусь, Мінськ)
В. Ф. Колесник – д-р іст. наук, проф., член-кор. НАН України
(Україна, Київ)
Р. Мирзаханян – д-р іст. наук, проф. (Вірменія, Єреван)
М. І. Михальченко – д-р філос. наук, проф., член – кор. НАН України
(Україна, Київ)
В. Ф. Солдатенко – д-р іст. наук, проф., член-кор. НАН України
(Україна, Київ)

Редакційна колегія:

З соціологічних наук:

В. А. Бурляєва – д-р соц. наук, проф. (Росія, Невномиськ)
О. М. Дікова-Фаворська – д-р соц. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Т. А. Жижко – д-р філос. наук, доц.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
С. В. Лапина – д-р соц. наук, проф. (Білорусь, Мінськ)
Л. Л. Макаренко – д-р пед. наук, доц.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Ю. В. Романенко – д-р соц. наук, проф. (Україна, Київ)
Ю. І. Яковенко – д-р соц. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

З історичних наук:

І. Н. Войцехівська – д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)
Б. М. Гончар – д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)
І. І. Дробот – д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
М. А. Журба – д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Г. Г. Лазько – д-р іст. наук, проф. (Білорусь, Гомель)
В. П. Михайлюк – д-р іст. наук, проф. (Україна, Луганськ)
А. Миколайчук – д-р хабілітований (історія), проф. (Польща, Познань)
Т. А. Стоян – д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Л. М. Чернега – д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Ю. І. Шаповал – д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)

З філософських наук:

А. С. Абасова – д-р філос. наук, проф. (Азербайджан, Баку)
В. Г. Акоюн – д-р філос. наук, ст.н.с. (Україна, Київ)
О. О. Базалук – д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ)
В. П. Бех – д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
В. Г. Воронкова – д-р філос. наук, проф. (Україна, Запоріжжя)
Е. М. Герасимова – д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім.
М. П. Драгоманова)
В. О. Жадько – д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
С. В. Куцупал – д-р філос. наук, проф. (Україна, Полтава)
В. І. Муляр – д-р філос. наук, проф. (Україна, Житомир)
О. Ф. Онітко – д-р техн. наук, проф. (Україна, Київ)
С. Тецлав – д-р філос. наук, проф. (Польща, Бидгощ)
М. М. Прохоров – д-р філос. наук, проф. (Росія, Нижній Новгород)
О. Б. Скородумова – д-р філос. наук, проф. (Росія, Москва)
О. В. Уваркіна – д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
С. М. Яшанов – д-р пед. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

З політичних наук:

Б. І. Андрусишин – д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
О. В. Бабкіна – д-р політ. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
К. В. Балабанов – д-р політ. наук, проф. (Україна, Маріуполь)
І. М. Варзар – д-р політ. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
В. А. Войналович – д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ)
М. с. Іванов – д-р політ. наук, проф. (Україна, Миколаїв)
В. О. Котигоренко – д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ)
І. Л. Морозов – д-р політ. наук, проф. (Росія, Волгоград)
О. В. Попова – д-р політ. наук, проф. (Росія, Санкт-Петербург)
С. Ю. Римаренко – д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ)
В. Л. Савельєв – д-р іст. наук
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Гілея : науковий вісник : збірник наукових праць / гол. ред. В. М. Вашкевич. – К. : ПП “Видавництво “Гілея”, 2014. – Вип. 85 (6). – 408 с.

Концепція вісника базується на багатоплановому науковому висвітленні проблем інформаційної цивілізації, що формується. Основні рубрики наукового видання охоплюють галузі історичних, філософських та політичних наук. Розрахований на фахівців гуманітарних та соціально-політичних наук.

**ГІЛЕЯ – в стародавні часи територія лісової Скіфії між Борисфеном (Дніпром) і Гіпанісом (Південним Бугом). Рештки цієї “лісової квітки” залишилися до теперішнього часу на території Миколаївської та Херсонської областей. (Докладніше див. : Геродот. Історія. IV. – С. 16-25)*

Запрошуємо Вас відвідати наш сайт: www.gileya.org.ua

E-mail: gileya.org.ua@gmail.com

Див. також: сайт Національної бібліотеки України
імені В. І. Вернадського: www.nbuv.gov.ua/portal

Розділ: Наукова періодика України: журнали та збірники наукових праць

ПРЕДСТАВНИЦТВА
збірника "Гілея: науковий вісник" в УКРАЇНІ

ВІННИЦЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Вінницький національний технічний університет)
керівник **С. Г. Денисюк**, доктор політичних наук
e-mail: svitlana.denisyuck@yandex.ua

ДНІПРОПЕТРОВСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара)
керівник **В. А. Вершина**, кандидат філософських наук, доцент
e-mail: mailto:vivi.dp@mail.ru

ДОНЕЦЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Донецький національний університет)
керівник **О. В. Андрієнко**, кандидат філософських наук, доцент
e-mail: elena_andrienko8@mail.ru

ЗАПОРІЗЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Запорізький національний технічний університет)
керівник **Є. О. Ємельяненко**, кандидат філософських наук
e-mail: qileva_zaporizhzhya@ukr.net

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ)
керівник **Г. О. Дичковська**, кандидат філософських наук, доцент
e-mail: go_osmomysi@ukr.net

ПОДІЛЬСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Подільський державний аграрно-технічний університет, м. Кам'янець-Подільський)
керівник **І. А. Колосюк**, кандидат філософських наук, доцент
e-mail: ikolosyuk@ukr.net

ЛУГАНСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, м. Луганськ)
керівник **В. П. Михайлюк**, доктор історичних наук, професор
e-mail: vital_mih@ukr.net

ЛЬВІВСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Національний університет "Львівська політехніка")
керівник **І. В. Карівець**, кандидат філософських наук, доцент
e-mail: sacre@ukr.net

МАРІУПОЛЬСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Маріупольський державний університет)
керівник **А. М. Дегтеренко**, кандидат політичних наук, доцент
e-mail: deqterenko777@ukr.net

МИКОЛАЇВСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського)
керівник **С. С. Макаруч**, кандидат історичних наук, доцент
e-mail: rvgreabis@farlep.mk.ua
координатор **К. О. Шкуренко**, кандидат політичних наук, доцент
e-mail: sh_kamila@mail.ru

ОДЕСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Одеський національний університет імені І. І. Мечникова)
керівник **П. І. Барвінська**, кандидат історичних наук, доцент
e-mail: barwinskaia@ua.fm

ПОЛТАВСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Полтавський факультет Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого)
керівник **С. В. Куцепал**, доктор філософських наук, професор
e-mail: svkutsepai@rambler.ru

СЕВАСТОПОЛЬСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Севастопольський національний технічний університет)
керівник **П. Т. Фіров**, кандидат історичних наук, доцент
тел.: 8 068 925 74 57

СІМФЕРОПОЛЬСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Кримський економічний інститут Київського національного університету імені В. Гетьмана)
керівник **О. Д. Попов**, кандидат історичних наук, доцент
e-mail: popalex79@mail.ru

СУМСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Сумський державний університет)
керівник **Детярєв С. І.**, кандидат історичних наук, доцент
e-mail: starsergo@bigmir.net

ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)

керівник **А. Б. Кліш**, кандидат історичних наук, доцент
e-mail: Klish_Andriy@ukr.net

УМАНСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини)
керівник **І. І. Кривошея**, кандидат історичних наук, доцент
e-mail: kii1969@mail.ru

ХАРКІВСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут")
керівник **І. В. Владленова**, кандидат філософських наук, доцент
e-mail: vladlenova@email.ua

ЧЕРКАСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького)
керівник **Є. О. Васильчук**, кандидат політичних наук, доцент
e-mail: vasilchuk84@bk.ru

ЧЕРНІГІВСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Чернігівський державний інститут економіки і управління)
керівник **О. В. Тополь**, доктор філософських наук, доцент
e-mail: topololga@ukr.net
координатор **С. М. Горобець**, молодший науковий співробітник
e-mail: olen-g@yandex.ru

ПРЕДСТАВНИЦТВО

збірника "Гілея: науковий вісник" в Азербайджані

(Національна Академія Наук Азербайджану, м. Баку)
керівник **М. А. Махмудов**, доктор філософії
e-mail: matlabm@yandex.com
координатор **Р. Рагімлі**, науковий співробітник
e-mail: rus_rahimli@yahoo.com

ПРЕДСТАВНИЦТВА

збірника "Гілея: науковий вісник" в Білорусі

(Академія управління при Президенті Республіки Білорусь, м. Мінськ)
керівник **С. М. Алеїнікова**, кандидат соціологічних наук, доцент
e-mail: aleinsvetlana@yandex.ru
(Брестський державний університет імені О. С. Пушкіна, м. Брест)
керівник **Г. В. Шостак**, кандидат педагогічних наук
e-mail: shostak1964@brest.by
(Гомельський державний університет імені Франціська Скорини, м. Гомель)
керівник **М. М. Мезга**, кандидат історичних наук, доцент
e-mail: nmezga@gsu.by

ПРЕДСТАВНИЦТВА

збірника "Гілея: науковий вісник" в Польщі

(Університет імені Адама Міцкевича в Познані)
керівник **Р. Димчик**, доктор, викладач
e-mail: dymczyk@wp.pl
(Інститут історії Академії імені Яна Длугоша в Ченстохові)
керівник **Н. Моравець**, доктор, викладач
e-mail: mornor@wp.pl

ПРЕДСТАВНИЦТВА

збірника "Гілея: науковий вісник" в Росії

(Російський державний соціальний університет, м. Москва)
керівник **Т. І. Коваль**, кандидат філософських наук, доцент
e-mail: koti-89@mail.ru
(Кубанський державний університет, м. Краснодар)
керівник **С. М. Бородіна**, кандидат політичних наук, доцент
e-mail: sve9506@yandex.ru
(Самарський юридичний інститут, м. Самара)
керівник **А. Г. Іпполітова**, кандидат культурології, доцент
e-mail: ippolitovaag@rambler.ru
(Технічний інститут Північно-Східного федерального університету імені М. К. Аммосова, м. Нерюнгри, Якутія)
керівник **О. Р. Авілова**, кандидат філологічних наук, доцент
e-mail: lena-tem@mail.ru
(Челябінська державна академія культури та мистецтв, м. Челябінськ)
керівник **О. Ю. Павлова**, кандидат культурології
e-mail: astras861@rambler.ru

8. TsDAGOU.–F57.–Op.4.–Spr.27.
 9. Tam samo. – Spr.37.
 10. Fond “Pam’jat’ zherstv fashyzmu”. Pravednyky Ukrai’ny. – Vinnyč’ka obl. – № 16. Rozhanskyj V.G. / vid 17.11.10 r.
 11. Tam samo. – Zhytomyr’s’ka obl. – № 21. Obezjuk (Romanjuk) T.T. / vid 28.10.00 r.
 12. Tam samo. – Ternopil’s’ka obl. – № 06. Palashhyn I.O. / vid 28.04.94 r.
 13. Tam samo. – Ternopil’s’ka obl. – № 21. Kuharevych D.P. / vid 28.10.00 r.
 14. Tam samo. – Ternopil’s’ka obl. – № 03. Kolosovs’ka (Tymchuk) K.D. / vid 16.04.04 r.
 15. Tam samo. – Ternopil’s’ka obl. – № 46. Rozonblatt K. Sh.R. / vid 07.10.02 r.
 16. Tam samo. – Hmel’nyč’ka obl. – № 09. Masljanko P.G. Rozonblatt K.Sh. / vid 11.04.08 r.

Slobodinskiy D. K., postgraduate, Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine, Kiev), Slobodinskiy.D.K@ukr.net

To save a Jewish child

The article touches upon the life of Jews during the Nazi occupation of Ukraine. The influence of the German authorities on the social situation of civilians including Jewish children is analyzed. Author highlights the plans for the occupation authorities that were aimed to demolish the entire Jewish population and Germanization children. We demonstrate the techniques of mass destruction Ukrainian Jews. We consider the facts of salvation Ukrainian population of Jewish children. The sacrifice of Ukrainians, for which they paid with their lives, ensured the continuation of the Jewish ethnic group.

Author used such special historical methods as chronological, statistical, structural and comparative ones, and analytical the method of historical reconstruction.

Keywords: World War II, occupation, Germans, Jews, children, salvation, Ukrainians.

Слободинский Д. К., аспирант, Киевский национальный университет им. Т. Шевченко (Украина, Киев), Slobodinskiy.D.K@ukr.net

Во имя спасения еврейского ребенка

Освещена жизнь евреев в период гитлеровской оккупации территории Украины. Проанализировано влияние немецкой власти на социальное положение гражданского населения в частности еврейских детей. Освещены планы оккупационных властей, направленные на полное уничтожение еврейского населения и немечивание детей. Продемонстрировано методы массового уничтожения украинских евреев. Рассмотрены факты спасения украинским населением еврейских детей.

При написании статьи были применены такие специально исторические методы: предметно–хронологический, статистический, структурно–сравнительный, системно–аналитический, метод исторической реконструкции и другие.

Жертвенность украинцев, за которую они не раз платили своей жизнью, обеспечила продолжение еврейской этнической ветви, которую так старались искоренить орудимые нацистскими идеями гитлеровские нациды.

Ключевые слова: Вторая мировая война, оккупация, гитлеровцы, евреи, дети, спасение, украинцы.

* * *

УДК 94(477)“1945/1952”:378

Лук’яненко О. В.

кандидат історичних наук, старший викладач кафедри культурології, Полтавський національний педагогічний університет ім. В. Г. Короленка (Україна, Київ), lukyaneneko.ov@gmail.com

ПОЛІТЕХНІЧНІ МИТАРСТВА ПОВОЄННОЇ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ШКОЛИ УРСР

Ілюструється зародження та розвиток політехнічного компоненту у навчальному процесі педінститутів УРСР повосинного періоду (1945–1952 рр.). Застосування методу контент–аналізу педагогічної преси дозволило простежити наріццання вимог Міністерства освіти по політехнізації інститутів; відслідкувати стівношення успіхів та проблем у цій галузі на місцевому рівні. Відтворено послідовність переконування освітян країни у безумовній правильності запровадження виробничого навчання. Зроблена оцінка головних характеристик процесу повосинної політехнізації. Описана практика уведення виробничого навчання в окремих повосинних педагогічних та учительських інститутах.

Ключові слова: педагогічний інститут, політехнізація, практика, виробниче навчання, повосинна Україна.

У середині 1950–х М. Хрущов розпочав “політехнічний переворот” в освітній сфері країни. Педінститути стали до підготовки спеціаліста не просто широкого, а “розширеного” профілю. Майбутніх учителів мови навчали роботі з металами, історикам прививали навички будівельників, у музикантах пробуджували таланти агрономів. На зорі 1960–х здавалося, що кращої навчально–виховної моделі годі й було шукати. Тоді мало хто здогадувався, як швидко будуть розкрадені та розвалені теплиці та виробничі майстерні вишів та шкіл у 1990–х. Хоча поодинокі голоси педагогів уже в роки Хрущовського реформування освіти натякали на саме такий фінал “політехнічної одіссеї”.

Та попри усталені асоціації політехнізму з іменем М. Хрущова, його витоки в історії вітчизняної школи сягають ще Ленінських настанов та Сталінських інтерпретацій. У цій розвідці ми торкнемося проблеми “масового переконування” у позитивах політехнічного перевороту, що мало місце у повосинній Україні. Зробимо одразу декілька зауваг.

По–перше, у повосинний час миттєва політехнізація вищої (як і загальноосвітньої) школи була нереальна з цілком об’єктивної причини. Країна була розтерзана, обкрадена і спалена радянсько–німецькою війною. Тому перші повосинні заклики до політехнізму були виключно популістськими. Було неможливо забезпечувати студентів засобами виробництва та технікою тоді, коли їх бракувало стаціонарним заводам та фабрикам.

По–друге, повосинна вища школа більше переймалася проблемою “повернення у рідні стіни” з евакуації, підпілля, а часом і з небуття, у якому опинялася після погромів корпусів вишів. Тому навіть настійливі заклики центру працювати у напрямку політехнічного повороту сприймалися, але не виконувалися. Директори педінститутів мали спочатку дбати про наявність хоча б якогось контингенту студентів та сталого колективу викладачів, а вже потім мудрити з вкладанням у руки молоді стамесок та молотків.

По–третє, у післявоєнній вищій школі опинилася велика частка трудової молоді, яка по крові була тісно прив’язана до виробничого процесу з ранніх років. Тому заклик політехнізувати вищу педагогічну школу означав лише розвинути і так наявні навички. Це кардинально різнило політехнічний поступ повосинного часу з хрущовською політехнізацією. До того часу педінститути уже “елітаризувалися”. Освіта, так би мовити, забула про велич людини фізичної праці. Тому освітянські руки довелося наново привчати до верстатів та заводських цехів. А молоді освітянські колективи стали розбавляти “трудовою кров’ю” виробничників.

По–четверте, у 1945–1953 рр. центральна влада була зайнята відбудовою країни, увага концентрувалася здебільшого на матеріальній складовій життя. Тому тлумачення політики політехнізації було чи не в кожного своє. І воно таким залишалося аж до кінця 1950–х. тому цілком закономірними були і перегини в один бік в одних педінститутах, і недоробки в інших через банальне незнання принципів політехнізації.

Уперше про політехнічний досвід післявоєнних освітянських вишів педагогічна преса УРСР згадала у серпні 1947 р. Та, це був приклад того, коли політехнізація прирівнювалася до зв’язку школи з ву–

зом, а весь “виробничий” потенціал реформи зводився до насичення уроків експериментами. Прикладом послугував досвід кафедри фізики Миколаївського педінституту. Освітняни допомагали вчителям області в опануванні складних тем, на навчали ряду демонстрацій та шкільних дослідів з геометричної та хвильової оптики, механічних та електромагнітних коливань тощо [1].

Уже незабаром, у жовтні 1947 р., з’явилася й перша згадка про організацію майстерні при педагогічному виші. Щоправда, були свої обмовки. При Конотопському учительському інституті організовано не виробничу, а художню майстерню з виготовлення наочних посібників з усіх дисциплін. Майбутні освітяни на початок нового 1947–1948 навчального року виготовили біля 500 таблиць, ескізів, карт, плакатів, схем з мови та літератури, фізики, математики, педагогіки [2]. Цікаво, що статус майстерні було визначено саме як “художня”. До виробничого рівня не вистачало обладнання, матеріалів та навичок. Хоча уже за кілька років такі майстерні з виготовлення шкільного та вузівського приладдя і стали оплотом політехнічного руху у педінститутах.

Широкий рекламі політехнічного поступу вищої педагогічної школи заважала доволі проста річ. Педінститути фізично не могли забезпечити набору студентів на післявоєнні фізмати. А саме фізики та математики мали б стати ядром політехнізації. Саме на базі їхніх груп повинні були б відкриватися лабораторії та майстерні. Про це з повідомляла освітянську громадськість Колегія Міністерства УРСР ще в липні 1948 р. Тогоріч планів прийому не виконали Кіровоград та Миколаїв, а Запорізький, Львівський, Полтавський та Херсонський педінститути зробили це саме за рахунок недобору на важливі для політехнізації спеціальності як фізика та математика [3].

Дивне інформаційне затишшя з приводу виробничого навчання майбутніх освітян побутувало в педагогічній пресі довгі два роки. Напевне, система притиралася о наявних матеріальних умов у країні, в яких і хвалитися, і критикувати за промахи було б абсурдно. Лише у березні 1950 р. з’явилася згадка про вагомі успіхи Вінницького педагогічного вишу, у якому протягом декількох років студенти виготовляли наочне приладдя, яке використовували на лекціях та на практиці у школі. Поштовхом до цього стала організація спеціальної майстерні у виші. Саме навколо неї, а не навпаки, згодом організували й кабінет методики математики. Студенти власноруч виготовили більше 80 навчальних одиниць: лічильних приладів, стереометричних моделей для доведення теорем про мимобіжні прямі, моделей для доведення теореми про три перпендикуляри. Молоді таланти поєднали красиве з корисним: влаштували галерею портретів видатних російських педагогів і математиків з анотацією їхнього життя [4].

Тут же розмістили й першу критичну статтю про підготовку учителя з виробничими навичками. “Вишем для биття” став Ровенський учительський інститут. Викладачі закладу виїздили з інспекціями до шкіл, де працювали їхні випускники. Колишні студенти критикували своїх наставників, що у виші вони не одержали навичок по оборці металу та дерева, по проведенню електромонтажних робіт, що лише породжувало

труднощі з виготовленням найелементарніших приладів у шкільній практиці. Логічною порадою усім вишам УРСР була організація технологічних майстерень [5]. Така заувага була зроблена не лише Ровенському інституту. Уже в листопаді 1950 р. Колегія Міністерства поставила перед фактом директорів усіх педінститутів, що їхні випускники часто не вмели навіть користуватися уже готовими навчальними приладами, не те що виготовляти чи ремонтувати їх самотужки [6].

У відповідь на міністерську критику освітянам одразу запропонували гідний приклад для наслідування. Ним став Харківський учительський інститут. “Радянська освіта” поширювала заклики викладачів інституту про те, аби навчити студентів виготовляти саморобні прилади, щоб згодом уже їхні учні могли створювати їх під керівництвом молодого вчителя. Педагогічний процес у вишах мав стати професійно цілеспрямованим.

Так, у самому Харківському учительському інституті проводили спеціальні практикуми з виготовлення приладів з фізики і математики, ботаніки і природознавства. Студенти самі обладнали невелику майстерню для приладів з фізики. У 1949 р. до неї придбали два нових верстати – токарний по дереву та свердильний. Програма навчання учителя з виробничими навичками у Харкові була побудована так, щоб практичними навичками покрити всі розділи програми 6–7 класів. Наприклад, кожен студент мав виготовити прилад для демонстрування тиску рідини на стінки посудини, парову вертушку чи прилади для демонстрації магнітних полів прямолінійного струму; опанувати ази роботи з жерстю, свердління отворів у склі; отримати навички паяння та обробки дерева. Алгоритм роботи був доволі простий. Студент одержував завдання, подавав ескіз викладачеві та рисунок приладу із зазначенням розмірів, складав технологічну кратку, де зазначав найменування та кількість деталей, описував послідовний технологічний процес їхнього виготовлення, та перелічував інструменти, якими слід було користуватися під час роботи. Коли його ескізи затверджували, студент починав працювати за технологічною картою. Робота закінчувалася описом застосування приладу у навчальному процесі. Важливо, що прилади передавали в школи для використання на практиці [7].

Активізації політехнічного буму послугував XIX з’їзд ВКП(б), що проходив у вересні–жовтні 1952 р. Одразу після нього вищі педагогічні заклади УРСР почало посилено звітувати про власні успіхи на виробничій ниві. Одним із передовиків виявився Миколаївський педінститут. У курс фізики його студентів не просто знайомили з фізичними законами, а вчили їхньому застосуванню у виробництві. Для курсових обирали теми, що мали виключно прикладне значення: “Фотоефект і його практичне застосування”, “Природа рентгенівських променів і їхнє застосування в сучасній науці” тощо. У фізичному кабінеті закладу по сусідству стояли і фабричні прилади, і виготовлені студентами самотужки під час ремісничих практикумів. Студенти планували налагодити виготовлення в інститутській майстерні наочних посібників для шкіл. Було у планах і проведення практикуму для учителів фізики з виробництва найпростіших приладів самотужки, бо окремі студенти навіть на випускному курсі не

знали будови приладів і були безпорадними тоді, коли в приладах щось зраджувало.

Але попри успіхи у пресу вперше потрапили скарги освітян. Миколаївським педагогам бракувало обладнання для виробничих лабораторій. Пори закликати центру розвивати кіно демонстраційну справу, “фільмотека” вишу складалася лише з кількох метрів старої плівки, і всі намагання придбати навчальне кіно закінчувалися невдачею [8].

Вагомими були й здобутки Чернігівського учительського інституту. Його вихованці спеціалізувалися над виготовленням діючих моделей в інститутській майстерні. За два роки (1950–1952) студенти виготовили діючу модель залізничної станції, водного тарана та аеродинамічної труби. Які працюватимуть в полі. На I курсі навчання молодь повинна була пройти горнило практики, куди обов'язково включали політехнічну складову – керування шкільними технічними гуртками. А вже другокурсники мали міцні навички роботи з деревом, склом, картоном, металом, справлялися із завданнями з електромонтажу та авіа моделювання.

Та й навіть ту знаходилися свої проблеми. Мало-ефективною виявлялася організація роботи студентів. Один студент довго займається деревом, використовував лише столярні інструменти. Другий виготовляв металеві гайки і гвинти для кріплення деталей, третій проводив монтаж приладу. Це давало вузькі відомості та навички, а майбутній учитель, на переконання чернігівських педагогів, мав би знати ширший матеріал [9].

Як бачимо, до 1953 року вища педагогічна школа потроху прокинулася від повоєнного летаргічного сну. Політехнічний елемент почав пробиватися крізь товщу побутових повсякденних негараздів. В останні роки сталінського правління педінституту самотужки налагодили систему майстерень та лабораторій. Проте, саме в ці роки зародилися основні проблеми, які будуть важко долатися навіть у часи хрущовського політехнічного прориву. Педагогічна пресі 1945–1952 рр. напругу віддзеркалювала становище у цій галузі у продовж всього розгляданого нами періоду. Вона зарясніла публікаціями тоді, коли інститути зробили перший крок з ями матеріального повоєнного зубожіння. І попри хвалу та захоплення успіхами не оминула важких питань матеріально-технічної розрухи, інтелектуальної немощі окремих випускників та байдужості центру до реальної політехнізації вищої школи.

Список використаних джерел

1. Велешкий О. Зв'язок кафедр педінституту зі школою // Радянська освіта. – 22 серпня 1947. – № 35. – С.2.
2. Майстерня наочних посібників // Радянська освіта. – 31 жовтня 1947. – № 44. – С.4.
3. У колегії Міністерства освіти УРСР // Радянська освіта. – 30 липня 1948. – № 31. – С.4.
4. Сокирянський М. Методичний кабінет в інституті // Радянська освіта. – 17 березня 1950. – № 11. – С.3.
5. Ятченко Д. Допомога молодим учителям // Радянська освіта. – 17 березня 1950. – № 11. – С.3.
6. У Колегії міністерства освіти УРСР // Радянська освіта. – 11 листопада 1950. – № 46. – С.4.
7. Герман М., Сословська Г. Навчити майбутніх учителів виготовляти наочні прилади // Радянська освіта. – 9 грудня 1950. – № 49. – С.2.
8. Єромицький П. Політехнічна підготовка майбутніх учителів у Миколаївському педінституті // Радянська освіта. – 15 листопада 1952. – № 46. – С.3.

9. Куровський Д. Перші починання вчительського інституту // Радянська освіта. – 20 грудня 1952. – № 510. – С.2.

References

1. Velec'kyj O. Zv'jazok kafedr pedinstytutu zi shkoloju // Radjans'ka osvita. – 22 serpnja 1947. – № 35. – S.2.
2. Majsternja naochnyh posibnykiv // Radjans'ka osvita. – 31 zhovtnja 1947. – № 44. – S.4.
3. U kolegii' Ministerstva osvity URSR // Radjans'ka osvita. – 30 lypnja 1948. – № 31. – S.4.
4. Sokyrians'kyj M. Metodichnyj kabinet v instytuti // Radjans'ka osvita. – 17 bereznja 1950. – № 11. – S.3.
5. Jatchenko D. Dopomoga molodym uchyteljam // Radjans'ka osvita. – 17 bereznja 1950. – № 11. – S.3.
6. U Kolegii' ministerstva osvity URSR // Radjans'ka osvita. – 11 lystopada 1950. – № 46. – S.4.
7. German M., Soslovs'ka G. Navchyty majbutnih uchyteliv vygotovljaty naochni pryklady // Radjans'ka osvita. – 9 grudnja 1950. – № 49. – S.2.
8. Jeromyck'kyj P. Politehnicna pidgotovka majbutnih uchyteliv u Mykolai'vs'komu pedinstytuti // Radjans'ka osvita. – 15 lystopada 1952. – № 46. – S.3.
9. Kurov's'kyj D. Pershi pochynannja vchytel's'kogo instytutu // Radjans'ka osvita. – 20 grudnja 1952. – № 510. – S.2.

Lukyanenko O. B., Ph.D. in History, senior lecturer of cultural studies sub-department in V.G. Korolenko Poltava National Pedagogical University (Ukraine, Kyiv), lukyaneneko.ov@gmail.com

Polytechnic ordeal of the postwar higher pedagogical school of the Ukrainian Soviet Socialist Republic

The article illustrates the origin and development of the polytechnic component in the learning process of Pedagogical Institutes of the post-war period Ukrainian Soviet Socialist Republic (1945–1952 years). Application of the content analysis method of educational media allowed following the requirements of the Ministry of Education to build on polytechnic education in the institutes; to track the progress and challenges in this sphere locally. The sequence of convincing of educators in the absolute accuracy of the implementation of industrial training is reconstructed in the paper, too. The estimation of the main characteristics of the process of post-war polytechnical education is given along with the description of the practice of industrial training in selected post-war pedagogical and teachers' institutes.

Keywords: Pedagogical Institute, polytechnic education, practice, industrial training, post-war Ukraine.

Лукьяненко А. В., кандидат исторических наук, старший преподаватель кафедры культурологии, Полтавский национальный педагогический университет им. В. Г. Короленко (Украина, Киев), lukyaneneko.ov@gmail.com

Политехнические мытарства послевоенной высшей педагогической школы УССР

Иллюстрируется зарождение и развитие политехнического компонента в учебном процессе пединститутов УССР послевоенного периода (1945–1952 гг.). Применение метода контент-анализа педагогической прессы позволило проследить наращивания требований Министерства образования по политехнизации институтов; отследить соотношение успехов и проблем в этой области на местном уровне. Воспроизведена последовательность убеждения педагогов страны в безусловной правильности введения производственного обучения. Проведена оценка главных характеристик процесса послевоенной политехнизации. Описанная практика ввода производственного обучения в отдельных послевоенных педагогических и учительских институтах.

Ключевые слова: педагогический институт, политехнизация, практика, производственное обучение, послевоенная Украина.

* * *

УДК 378:165

Бессалова Т. В.
кандидат исторических наук,
старший научный сотрудник, Центр исследований
научно-технического потенциала и истории науки
им. Г. М. Доброва НАН Украины
(Украина, Киев), Idemkina2010@mail.ru

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ И ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВУЗОВСКОГО СЕКТОРА НАУКИ УКРАИНЫ

Рассматриваются актуальные вопросы функционирования вузовской науки в Украине. Анализируются ключевые проблемы и тенденции развития, которые сложились в последние 20 лет в высшей школе. В Украине назрела необхо-

ЗМІСТ

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

Іваненко А. О. До питання чисельності особового складу царських гарнізонів Лівобережної України після укладення "Московських статей" 1665 року.....	5
Мотричук Р. Г. Національні громадські об'єднання на початку 20-х рр. ХХ століття.....	9
Топчий О. С. Діяльність інтелігенції Чернігівщини у культурно-освітніх інституціях регіону в 1920-х – на поч. 1930-х рр.	14
Волошинова А. В. Повсякденне життя вихованців закладів для дітей з девіантною поведінкою в Радянській Україні в першій половині 1920-х рр.	18
Дробот М. В. До питання релігійної ментальності німецького військовослужбовця в умовах воєнного часу (1941–1944 рр.): ТЕОРЕТИЧНО-ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	22
Яворська І. Т. Норми та аномалії єврейського життя на Буковині у 1953–1967 рр.	28
Слободинський Д. К. В ім'я порятунку єврейської дитини.....	33
Лук'яненко О. В. Політехнічні митарства повоєнної вищої педагогічної школи УРСР.....	37
Бессалова Т. В. Сучасні тенденції та проблеми розвитку вузівського сектора науки України.....	39
Стрільчук Л. В. Польща – Україна: шлях від добросусідства до стратегічного партнерства (кінець ХХ – початок ХХІ століття).....	43
Топчужев А. Ю. З історії розвитку підприємництва в аграрному секторі кінця ХХ століття – на початку ХХІ століття.....	48
Бороднов В. Д., Матюхина К. О. Проблематика та перспективи дихотомії "Захід–Схід" як прояву українського регіоналізму.....	51
Брацун В. В. Трудова міграція українців в 1991–2010 рр.: російський аспект.....	54
Дем'яновський О. Ю. Соціально-економічні передумови становлення вітчизняної плеємної справи.....	57
Коваленко Н. П. Історичний розвиток методологічних основ сівозмін у вітчизняному землеробстві.....	60
Діденко О. Становлення наукового світогляду Р. М. Орженцького (1863–1923).....	63
Лановик Л. П. Український архітектор Д. Дяченко – творець українського необароко.....	66
Островий В. М. Науково-педагогічна діяльність професора В. О. Геріновича в Українському інституті радянської кооперативної торгівлі (серпень 1946 – серпень 1948 рр.).....	69
Рішко М. М. Наукова діяльність професора І. В. Смирнова як предмет історичного дослідження.....	73
Дегтярьов С. І. Роль європейської й американської історіографії у вивченні новизни України кінця ХVІІІ – першої половини ХІХ ст.	75
Скрипниченко Ю. Ф. "Остарбайтерство" на Харківщині в роки Другої світової війни в джерелах та історіографії радянського періоду: висвітлення проблеми.....	80
Близнюк Р. О. Історіографія вищої аграрної освіти України в історичній науковій літературі 1950 – середини 60-х рр.	83
Висоцька Г. В. Відображення культурно-освітньої та суспільно-політичної діяльності української національної меншини в Республіці Польща в 1989–2012 рр. у джерелах та історіографії.....	87
Кудінов Д. В. Підготовка проведення з'їзду Українського селянського союзу в Києві у 1906 році: до історіографії проблеми.....	91
Заболотна М. В. Створення міжнародного режиму нерозповсюдження ядерної зброї (середина ХХ – початок ХХІ століття).....	96
Пошали І. В. Теоретичне обґрунтування нової парадигми статевих та шлюбно-сімейних відносин у радянському суспільстві 1920-х років.....	103
Прищепта Т. М. Відновлення болгарської державності та Російська імперія (1877–1879 рр.).....	106
Алієва Р. Російсько-іранські війни і поділ Азербайджану (історико-правовий аспект Туркменчайського і Адріанопольського договорів 1828 і 1829).....	108
Бекірова Е. Албанські сліди на території нинішньої Грузинської республіки.....	113
Гадірова А. Народні звичаї населення Мінгячевір та прилеглої місцевості пов'язані з будівництвом жител і будинків (ХІХ століття – початок ХХ століття).....	115
Тарас Я. Клака в будівництві українців Молдови: культурно-генетична проблема.....	118
Серхат А. С. Азербайджан–Туреччина: особливості та характерні риси міжнародних зв'язків.....	123
Маммедова М., Незіріл З. Способи викладання історії.....	128
Мамедов Н. Короткий історичний огляд Гадрудського району Азербайджану (1930–1991 рр.).....	130
Рустамова Л. Історія вивчення пам'яток періоду раннього металу в Гянджа–Гарахському регіоні.....	135
Садігова К. Ф. Великий султан Алп–Арслан і Азербайджан (на основі твору Сібітбналь–Джаузі «Мир–ат аз–заманфтарихаль–аян»).....	138
Шараф Х. Роль Ісмаїлап Сімітго в геноциді здійсненому вірменами і айсорами в Урмії і Салмасде в 1918 році.....	141

ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ

Воронкова В. Г. Рецепції людинимірності в контексті антропологічного дискурсу гуманістичного управління.....	145
Андрієнко О. В. Типологічний аспект страху як феномену суспільного буття.....	152
Аббасов А. Ф. Філософія складності як метатеоретична основа: особливості епістемології та практики.....	156
Калуга В. Ф. Поведінка, дія та вчинки як маркери способів людського буття, їх властивості та особливості.....	164
Журба М. А. Інобуття естетичного: у лабіринтах імперативності.....	168
Кулик О. В. Теорії мислителів ХІV–ХVІ ст. щодо необхідності захисту від хаосу.....	172
Ліщин В. В. Свобода і справедливість: пошук взаємозв'язку.....	175
Рябека О. Г. Мережевість як становлення нової онтології планетарної мегасистеми.....	179
Тарасюк Л. С. Проблема сучасної етики спілкування в контексті метаантропології.....	183
Сторожук С. В. Проблема визначення сутності держави: соціокультурний та історико-філософський контекст.....	187
Стрижова І. А. Схід під ударами глобального консюмеризму.....	190
Ананьїн В. О., Пучков О. О. Інформаційна безпека як складова національної безпеки України.....	194
Владленова І. В. Філософсько-методологічні проблеми квантової теорії гравітації.....	197
Богач Є. М., Григорюк І. П. Методологічні основи викладання курсу "Фізіологія рослин" професором С. І. Лебедєвим.....	201
Кирилюк О. С. Який світ ловив українського мудреця? Четвертий "мір" та полімоніальний контекст філософії Г. Сковороди.....	204
Матвієнко І. С. Місце дзен-буддизму та психоаналізу у філософській системі Еріха Фромма.....	209
Мельник В. В. Інтерпретація онтологічних основ трансцендентного у філософській прозі Анатолія Федя.....	213
Пешев О. О. Внесок Річарда Стенлі Пітерса у розвиток аналітичної філософії освіти.....	216
Туренко О. С. Антропологічні мотиви добродієвості в доктрині Бернарда з Клерво: пошуки середньовічних основ синхронізації індивідуального і колективного.....	220
Попов В. Б. Диверсифікація суспільної макроеволюції: Східнохристиянська світосоцієтальність як еволюційний концептуальний дискрет. Стаття II. Східнослов'янський варіант.....	223
Вітер Д. В. Секулярна свідомість, атеїзм і нігілізм у християнській соціальній думці.....	227
Кобилік Д. С. Морально-естетична проблема у релігійному просторі сучасності.....	232

Ковальчук Н. Д. Феномен святості в контексті Києво–Печерського Патерика	235
Остащук І. Б. Історія виникнення та розвитку християнського культу святих	239
Касимов Я. Символічне вираження нового поетичного конфлікту	243
Крилова В. О. Типологія кіно та телебачення в координатах метаантропології	245
Танцюра І. М. Український театр: від традиційних форм до експериментальних практик з використанням медіа засобів	250
Хахалін О. О. Паломництво як практика сучасної культури	253
Подольанко Л. А. Культура, як система цінностей особистості	257
Поцелуйко А. Б. Загально–індоевропейська міфологічна тема війни між станами в українських народних переказах	262
Шоаї М. Особливості фарсомовної поезії дивана	265
Юсуфзаде А. М. Мультикультуралізм в контексті глобалізації	268
Юхимик Ю. В. Досконалість: естетичний аспект дослідження	271
Гончаров В. І. Ретроспективний аналіз основних положень аксіології у філософській та педагогічній літературі	276
Дубиніна В. О. Концептуалізація освіти в історико–філософському контексті. Епоха Відродження і Новий час	282
Пашков В. В. Концептуальні основи реформування системи післядипломної освіти педагога	286
Утюж І. Г. Мегатенденції соціального розвитку та українська освіта	290

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

Войтенко М. Зіткнення цивілізацій і України: геополітичний вимір	295
Батрименко О. В. Трансформація радянської моделі бюрократії в постсоціалістичній Україні	298
Вєтринський І. Кримська криза в контексті формування геополітичної стратегії України	303
Голик М. М. Політична освіта та її роль і місце в сучасних збройних силах	308
Сарбаш К. О. Специфіка пбридного політичного режиму: трансформаційні процеси в сучасній Україні	310
Семигіна Т. В. Участь громад в охороні здоров'я: порівняння світового та українського досвіду	314
Королєвська А. В. Деякі характеристики економічного розмежування населення в Росії та Україні	318
Турчин Я. Б. До проблеми реформування РБ ООН у контексті питання територіальної цілісності України	320
Веденєв В. О. Комунікативно–інформаційний метод соціокультурного регулювання громадянських процесів в культурно–інформаційній суспільній системі	325
Боднарчук О. В. Взаємозв'язок влади та мас–медіа	330
Клим І. М. Аналіз сутності понять політичного занепаду та політичного розкладу в сучасній політології	334
Морарь М. В. Партійне лідерство: проблеми теорії та методології	338
Савойська С. В. Понятійно–термінологічний апарат осмислення концепту «мовна політика»	342
Лаврук Т. П. Геополітика як елемент соціокультурної системи	345
Яворський М. М. Демографічні детермінанти як чинник впливу на політичну стабільність держав	349
Антохів–Сколоздр О. М. Політичні аспекти відносин Канади з Європейським Союзом	353
Богданова Т. С., Кабаєва А. І. Позаконтинентальний напрям у зовнішній політиці Колумбії на початку ХХІ століття	357
Джівлян А. С. Вплив Партії справедливості і розвитку на формування нової зовнішньополітичної ідеології Туреччини	360
Здоровєга М. В. Особливості зовнішньої політики Російської Федерації щодо пострадянських держав	363
Ковтун О. Ю., Довгай Т. О. АСЕАН у світовій політиці	368
Скорочод Ю. С., Ткач Д. А. Американський стиль ведення переговорів	371

СОЦІОЛОГІЧНІ НАУКИ

Халамендик В. Б. Соціальний організм з точки зору соціології та антропософії	375
Димитров В. Ю. Соціологія управління у вимірах минулого	378
Титаренко К. М. Гендерні стереотипи як основа для конструювання чоловічих та жіночих ролей у рекламі	382

НАУКОВЕ ЖИТТЯ

Андрєєв В. М. Рецензія на монографію: Кривошея Ірина. Неурядова старшина Української козацької держави (XVII–XVIII ст.) : монографія. – К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2014. – Т. 1. – 616 с.	387
Журжа І. В. За лаштунками Білого дому: фактори формування політики США щодо СРСР періоду правління адміністрації Р. Рейгана (1981–1989). Рецензія на монографію: Крисенко Д. С. За лаштунками Білого дому: фактори формування політики США щодо СРСР періоду правління адміністрації Р. Рейгана (1981–1989) / Дмитро Сергійович Крисенко. – Біла Церква : Вид–во Пшонківського О.В., 2014. – 500 с.	388
Масаєв М. В. Поглотит ли імперія Путіна – Медведева Україну? Рецензія на монографію: Василюшин Р.Н. Імперія. – СПб. : ПИТЕР, 2011. – 240 с. ...	390
Нікольченко Ю. М. Рецензія на монографію: Віткалов С.В. Культурно–містецька Україна в регіональних вимірах: митці, художні колективи та організатори культурно–містецького життя краю: Монографія / Сергій Віткалов. – Рівне : Дятлик М., 2014. – 362 с., іл.	393
Римаренко С. Ю. Рецензія на монографію: Гнатюк М.М. Потенціал політичної суб'єктності Європейського Союзу в сучасній системі міжнародних відносин. – Житомир : "Рута", 2013. – 316 с.	396
Робак І. Ю. Рецензія на монографію: Барабаш Ю. В. Розвиток соціально–виробничої інфраструктури Донбасу у 20–х рр. ХХ ст. – Луганськ : Ноулідж, 2014. – 346 с.	398
Семигіна Т. В. Розвиваючи теорії європейської інтеграції. Рецензія на монографію: Гнатюк М. М. Потенціал політичної суб'єктності Європейського Союзу в сучасній системі міжнародних відносин. – Житомир : "Рута", 2013. – 316 с.	399

 CONTENT

HISTORICAL STUDIENS

- Ivanenko A.O. To the question of quantity of personnel of tsar's garrisons of Left-bank Ukraine after the conclusion of the «Moscow articles» of 1665.....5
- Motrichuk R.G. National associations in the early 20-iesXX century 9
- Topchiiy O.S. Activity of intelligentsia of Chernigov in cultural and educational instituciyakh of region in 1920 – on poch. 1930th.....
- Voloshynova A.V. Daily life of pupils of establishments for children with deviant behavior in Soviet Ukraine of early 1920–s
- DrobotN.V. On the question of the religious mentality of the German soldier in wartime (1941–1944): theory and practical aspect
- Yavorskaya I.T. Standards and anomalies of Jew's life in Bukovina in 1953–1967
- Slobodinskiy D.K. To save a Jewish child
- Lukyanenko O.B. Polytechnic ordeal of the postwar higher pedagogical school of the Ukrainian Soviet Socialist Republic
- Bessalova T.V. Modern tendencies and problems of development of the high education sector of science of Ukraine
- Strilchuk L.V. Poland – Ukraine: a path from good neighborliness to strategic partnership (end of the 20th – beginning of the 21st century)
- Topchuev A.Yu. From the history of the development of entrepreneurship in the agricultural sector in the late XX century – beginning of the XXI century
- Borodinov V.D., Matyuhina K.O. Problems and possibilities dichotomy of «East–West» as a manifestation of Ukrainian regionalism
- Bratsiun V.V. Labour migration of Ukrainians in 1991–2010 years: Russian aspect
- Demyanovskiy A.Yu. The socio-economic prerequisites of formation of native breeding work
- Kovalenko N.P. Historical development of methodological bases of crop rotations is in fatherland agriculture
- Didenko O. Formation of the scientific outlook of R.M. Orzhentskiy (1863–1923)
- Lanovyuk L.P. Ukrainian architect D.Dyachenko – creator of the Ukrainian Baroque
- Ostrovyyi V.M. Scientific–Pedagogical Activity of the Professor V.O. Herynovych in Ukrainian Institute of Soviet Cooperative Trade (August 1946 – August 1948)
- Rishko N.N. The scientific activity of professor I. Smirnov as a subject of historical research
- Degtyarev S.I. The role of European and American historiography in studying of official domain Ukraine late XVIII – first half of XIX century
- Skripnichenko Yu.F. «Ostarbajterstvo» in Kharkiv region during the years of the Second World War in the sources and historiography of the Soviet period: coverage of the problem
- Blyznyuk R.O. The historiography of Ukraine's higher agrarian education in historical scientific literature of the 1950th – middle 1960ies
- Vysotska H.V. Displays cultural, educational and socio-political activities of the Ukrainian national minority in the Republic of Poland in 1989–2012 sources and historiography
- Kudinov D.V. Preparation to the Ukrainian Peasant Union Congress Holding in Kiev in 1906: to the Problem Historiography
- Zabolotna M.V. Establishment of an international nuclear nonproliferation regime (mid XX – beginning of XXI century)
- Poshaly I.V. The theoretical justification of new paradigm concerning with sex and marriage and family relations in Soviet society of the 1920 years
- Prishepa T.M. The restoration of the Bulgarian state and the Russian Empire (1877–1879)
- Aliyeva R. Russian–Iranian war and the division of the territories of Azerbaijan (the historical–legal aspect Turkmenchay and Adrianople treaties in 1828 and 1829)
- Bekirova E. Ancient Albanians in the eastern territories of Georgian Republic
- Gadirova A. Folk customs Mingyachevira population and surrounding areas associated with the construction of homes and buildings (the nineteenth century – the beginning of the twentieth century)
- Taras Ya. Collective aid in construction among Ukrainians in Moldova
- Serhat A.S. Azerbaijan–Turkey: peculiarity and characteristics features of international relations
- Mammedova M., Nezirli Z. Ways to teaching history
- Mamedov N. A brief historical overview Hadrud region of Azerbaijan (1930–1991)
- Rustamova L. History of the study period, early metal monuments in Ganja–Gazakh region
- Sadigova K.F. Great sultan Alp Arslan and Azerbaijan (based on the works of Sibit Ibn al–Jawza «World at–al–zaman fi tarikh al–ian»)
- Sharafi H. Ismailagi Simitgo role in the genocide perpetrated by Armenians and Assyrians in Urmia and Salmade in 1918

PHILOSOPHICAL SCIENCES

- Voronkova V.G. Reception dimension rights in the context of anthropological discourse humanistic management
- Andriyenko O.V. The Typological Aspect of Fear as a Phenomenon of Social Being
- Abbasov A.F. Philosophy complexity as a metatheoretical framework: Epistemology and practice characteristics
- Kaluga V.F. Behavior and actions as markers of human being; their attributes and correlation
- Zhurba M.A. Otherness of aesthetic: in labyrinths of imperative
- Kulik A.V. Theories of thinkers of XIV–XVI centuries about the necessity to defend from chaos
- Lisitsin V.V. The Freedom and Justice: relationship between concepts
- Ryabeka A.G. Network as the emergence of a new ontology planetary mega system
- Tarasyyuk L.S. The problem of modern communication ethics in the context of metaanthropology
- Storozhuk S.V. The problem of determining the nature of the state: social and cultural, historical and philosophical context
- Strizhova I.A. East under impact of global consumerism
- Ananiin V.O., Puchkov O.O. Information security as a component of national security of Ukraine
- Vladlenova I.V. Philosophical and methodological problems of the quantum theory of gravity
- Bogach E.M., Grigoryuk I.A. Methodological basis of training course plant physiology' by Professor S.I. Lebedev
- Kyrylyuk O.S. Which World was catching him but couldn't? The fourth World and polimondiality context in H. Skovoroda philosophy
- Matvienko I.S. A place of dzen–buddizmu and psycho–analysis is in the philosophical system Erikh Fromm
- Melnik V.V. Interpretation of the ontological foundations of the transcendent in philosophical prose Anatolia Fedja
- Peshev O.O. Richard Stenley Piters contribution in analytical philosophy of education development
- Turenko O.S. Anthropological motives of virtue in the doctrine of Bernard of Clairvaux: find medieval foundations of individual and collective synchronization
- Попов Б. Диверсіяція суспільної макроеволюції: Східнохристиянська світосоцієтальність як еволюційний концептуальний дискет. Стаття II. Східнослов'янський варіант
- Viter D.V. Secular consciousness, atheism and nihilism in Christian social thought
- Kobykin D.S. Moral and aesthetic problem in the religious space of modernity
- Kovalchuk N.D. Sanctity phenomenon in context of Kyiv–Pechersk Patericon
- Ostaschuk I.B. The history of origin and development of the Christian cult of saints

- Kasymov J. Symbolical expression of the new poetic conflict
 Krylova V.O. The typology of cinema and television in coordinates of methaantropology
 Tantsiural.M. Ukrainian theatre: from traditional forms to experimental media performance
 Khakhalin O.O. Pilgrimage as practice of modern culture
 Podolyanko L.A. Culture as a system of personal values
 Potseliuko A.B. The Indo-European mythological theme of war between the social groups in the Ukrainian folk tales
 Shoai M. Features of farsoyazychnoy poetry sofa
 Yusifzade A.M. Multiculturalism in the context of globalization
 Yukhymyuk Yu.V. Perfection: aesthetic aspect of the research
 Goncharov V.I. Retrospective analysis of the main provisions of axiology in the philosophical and pedagogical literature
 Dubinina V.A. Conceptualization of education in historical and philosophical context. Renaissance and New times
 Pashkov V.V. Conceptual foundations of reform of teacher's postgraduate education
 Utyuzh I.G. Megatrends and social development of Ukrainian education

POLITICAL SCIENCES

- Voytenko J.M. Clash of civilizations and Ukraine: a geopolitical dimension
 Batrymenko O.V. Transformation of the Soviet model of bureaucracy in post-socialist Ukraine
 Vetrinsky I. Crimean crisis in the context of the formation of geopolitical strategy of Ukraine
 Golik N.M. Political education and its role and place in modern armed forces
 Sbarash K.O. The specificity of hybrid political regime: transformation processes in modern Ukraine
 Semigina T.V. Community participation in public health: a comparison of world and Ukrainian experience
 Korolevska A.V. Some characteristics of economic differentiation of the population in Russia and Ukraine
 Turchyn Y.B. On the problem of reforming the UN Security Council in the context of territorial integrity of Ukraine
 Vedenev V.O. Communication and information method of socio-cultural regulation of civic processes in cultural and informational social system
 Bodnarchuk O.V. Relationship of power and media
 Klym I.M. The analysis of conceptual meaning of the political decline and political decay in the contemporary political sciences
 Morar N.V. The party leadership: problems of theory and methodology
 Savoyska S.V. Concepts and terminology for Understanding the concept of «language policy
 Lavruk T.P. Geopolitics as part of the socio-cultural system
 Yavorskyi M.M. Demographic determinants as a factor influencing the political stability of states
 Antokhiv-Skolozdra O.M. Political aspects of Canada – EU relations

- Bogdanova T.E., Kabajeva A.I. The outside-continental direction in Colombia's foreign policy in the early XXI century
 Jilavyan A.S. Justice and Development Party influence on Turkey's new foreign policy ideology formation process
 Zdorovega M.V. Features of the foreign policy of the Russian Federation on the post-Soviet states
 Kovtun O.Y., Dovgai T.O. ASEAN in world politics
 Skorohod Y.S., Tkach D.A. American negotiating style

SOCIOLOGICAL SCIENCES

- Khalamendyk V.B. Social organism: the viewpoints of sociology and anthroposophy
 Dimitrov V.Yu. Management sociology is in measuring of the past
 Titarenko K.M. Gender stereotypes as basis are for constructing masculine and woman roles in an advertisement

SCIENTIFIC LIFE

- Andreev V. M. Review of the monography: Kryvosheyalryna. Neuryadovastarshina of the Ukraine Cosack state (17-18 centuries). – K.: Dmitro Burago's publishing house, 2014. – Т.1. – 616 p.
 Zhurzha I.V. Behind the scenes the White House: factors of U.S. policy toward the USSR during the rule Reagan Administration (1981–1989). Review on a monograph: Krysenko D.S. Behind the scenes the White House: factors of U.S. policy toward the USSR during the rule Reagan Administration (1981–1989) / Dmytro Serhiyovych Krysenko. – Bila Tserkva: Pshonkivsky O.V. Pub., 2014. – 500 p.
 Masayev M.V. Whether the Empire Putin – Medvedev Swallow the Ukraine? Review on a monograph: Vasilishin R.N. Empire. – Saint-Petersburg: Piter, 2011. – 240 p.
 Nikolchenko Y.M. Review of the monograph: Vitkalov S.V. Cultural Ukraine in the regional dimension: artists, art groups and organizers of the cultural and artistic life of the region: Monograph / Sergey Vitkalov. – Rovno: Dyatlik M, 2014. – 362 s., il.
 Rymarenko S.Y. Review of the monograph: Hnatiuk N.N. Potential EU political subjectivity in the modern system of international relations. – Zhitomir: «Ruta», 2013. – 316 p.
 Robakl.Yu. Review of the monograph: Barabash Yu.V. The Development of Social and Production Infrastructure in the 20s of the XXth century. – Lugansk: Knowledge, 2014. – 346 p.
 Semigina T.V. Developing European Integration Theory. Review of the monograph: Gnatyuk M.M. Potential of political actorness of the European Union in the modern system of international relations. – Zhytomyr: «Ruta», 2013. – 316 p.

СОДЕРЖАНИЕ

ИСТОРИЧЕСКИЕ НАУКИ

- Иваненко А.А. К вопросу численности личного состава царских гарнизонов Левобережной Украины после заключения «Московских статей» 1665 года
- Мотричук Р.Г. Национальные общественные объединения в начале 20–х гг. XX века
- Топчий А.С. Деятельность интеллигенции Черниговщины в культурно–образовательных институциях региона в 1920–х – нач. 1930–х гг.
- Волошинова А.В. Повседневная жизнь воспитанников учреждений для детей с девиантным поведением в Советской Украине в первой половине 1920–х гг.
- Дробот Н.В. К вопросу религиозной ментальности немецкого военнослужащего в условиях военного времени (1941–1944 гг.): теоретически–практический аспект
- Яворская И.Т. Нормы и аномалии еврейской жизни на Буковине в 1953–1967 гг.
- Слободинский Д.К. Во имя спасения еврейского ребенка
- Лукьяненко А.В. Политехнические мытарства послевоенной высшей педагогической школы УССР
- Бессалова Т.В. Современные тенденции и проблемы развития вузовского сектора науки Украины
- Стрильчук Л.В. Польша – Украина: путь от добрососедства к стратегическому партнёрству (конец XX – начало XXI века)
- Топчуев А.Ю. Из истории развития предпринимательства в аграрном секторе в конце XX века – начале XXI века
- Бородин В.Д., Матюхина К.О. Проблематика и перспективы дихотомии «Запад–Восток» как проявления украинского регионализма
- Брацун В.В. Трудовая миграция украинцев в 1991–2010 гг.: российский аспект
- Демьяновский А.Ю. Социально–экономические предпосылки становления отечественного племенного дела
- Коваленко Н.П. Историческое развитие методологических основ севооборотов в отечественном земледелии
- Диденко О. Становление научного кругозора Р.М. Орженцкого (1863–1923)
- Лановьюк Л.П. Украинский архитектор Д.Дьяченко – создатель украинского неobarocko
- Островой В.М. Научно–педагогическая деятельность профессора В.О. Гериновича в Украинском институте советской кооперативной торговли (август 1946 – август 1948 гг.)
- Ришко Н.Н. Научная деятельность профессора И.В. Смирнова как предмет исторического исследования
- Дегтярев С.И. Роль европейской и американской историографии в изучении чиновничества Украины конца XVIII – первой половины XIX вв.
- Скрипниченко Ю.Ф. «Остарбайтерство» на Харьковщине в годы Второй мировой войны в источниках и историографии советского периода: освещение проблемы
- Близнюк Р.О. Историография высшего аграрного образования Украины в исторической научной литературе 1950 – середины 1960–х годов
- Высоцкая Г.В. Отображение культурно–образовательной и общественно–политической деятельности украинского национального меньшинства в Республике Польша в 1989–2012 гг. в источниках и историографии
- Кудинов Д.В. Подготовка проведения съезда Украинского крестьянского союза в Киеве в 1906 году: к историографии проблемы
- Заболотная М.В. Создание международного режима нераспространения ядерного оружия (середина XX – начало XXI века)
- Пошалы И.В. Теоретическое обоснование новой парадигмы половых и брачно–семейных отношений в советском обществе 1920–х годов
- Прищеп Т.Н. Восстановление болгарской государственности и Российская империя (1877–1879 гг.)
- Алиева Р. Русско–иранские войны и разделение территорий Азербайджана (историко–правовой аспект Туркменчайского и Адрианопольского договоров 1828 и 1829)
- Бекирова Э. Албанские следы на территории нынешней Грузинской республики
- Гадирова А. Народные обычаи населения Мингячевира и прилегающей местности связанные со строительством жилищ и домов (XIX век – начало XX века)
- Тарас Я. Клака в строительстве украинцев Молдовы: культурно–генетическая проблема
- Серхат А.С. Азербайджан–Турция: особенности и характерные черты международных связей
- Маммедова М., Незирли З. Способы преподавания истории
- Мамедов Н. Краткий исторический обзор Гадрудского района Азербайджана (1930–1991 гг.)
- Рустамова Л. История изучения памятников периода раннего металла в Гянджа–Газахском регионе
- Садыгова К.Ф. Великий султан Алп–Арслан и Азербайджан (на основе произведения Сибт Ибн аль–Джаузи «Мир–ат аз–заман фи тарих аль–айан»)
- Шарафи Х. Роль ИсмаилагиСимитго в геноциде осуществленном армянами и айсорами в Урмии и Салмасде в 1918 году

ФИЛОСОФСКИЕ НАУКИ

- Воронкова В.Г. Рецепция человекомерности в контексте антропологического дискурса гуманистического управления
- Андриенко Е.В. Типологический аспект страха как феномена социального бытия
- Аббасов А.Ф. Философия сложности как метатеоретическая основа: особенности эпистемологии и практики
- Калуга В.Ф. Поведение, действие и поступок как маркеры стилей человеческого существования, их свойства и соотношение между собой
- Журба Н.А. Инобытие эстетического: в лабиринтах императивности
- Кулик А.В. Теории мыслителей XIV–XVI вв. о необходимости защиты от хаоса
- Лисицын В.В. Свобода и справедливость: поиск взаимосвязи
- Рябека А.Г. Сетевость как становление новой онтологии планетарной мегасистемы
- Тарасюк Л.С. Проблема современной этики общения в контексте метаантропологии
- Сторожук С.В. Проблема определения сущности государства: социокультурный и историко–философский контекст
- Стрижова И.А. Восток под ударами глобального консюмеризма
- Ананьин В.А., Пучков А.А. Информационная безопасность как составляющая национальной безопасности Украины
- Владленова И.В. Философско–методологические проблемы квантовой теории гравитации
- Богач Е.Н., Григорюк И.А. Методологические основы преподавания курса «Физиология растений» профессором С.И. Лебедевым
- Кирилюк А.С. Какой мир ловил украинского мудреца? Четвертый «мір» и полимондиальный контекст философии Г.Сковороды
- Матвиенко И.С. Место дзен–буддизма и психоанализа в философской системе Ериха Фромма
- Мельник В.В. Интерпретация онтологических основ трансцендентного в философской прозе Анатолия Федя
- Пешев О.О. Вклад Ричарда Стенли Питерса в развитие аналитической философии образования
- Туренко О.С. Антропологические мотивы добродетелей в доктрине Бернарда Клервоского: поиск средневековых основ синхронизации индивидуального и коллективного
- Попов В.Б. Диверсификация общественной макроэволюции: восточнохристианская миросоциетальность как эволюционный концептуальный–дискрет. Статья II. Восточнославянский вариант
- Витер Д.В. Секулярное сознание, атеизм и нигилизм в христианской социальной мысли

Кобылкин Д.С. Нравственно–эстетическая проблема в религиозном пространстве современности
 Ковальчук Н.Д. Феномен святости в контексте Киево–Печерского Патерика
 Остащук И.Б. История возникновения и развития христианского культа святых
 Касимов Я. Символическое выражение нового поэтического конфликта
 Крылова В.А. Типология кино и телевидения в координатах метаантропологии
 Танцюра И.М. Украинский театр: от традиционных форм до экспериментальных практик с использованием медиа средств
 Хахалин А.А. Паломничество как практика современной культуры
 Подолянюк Л.А. Культура, как система ценностей личности
 Поцелуйко А.Б. Общеиндоевропейская мифопоэтическая тема войны между сословиями в украинских народных сказаниях
 Шоаи М. Особенности фарсоязычной поэзии дивана
 Юсуфзаде А.М. Мультикультурализм в контексте глобализации
 Юхимик Ю.В. Совершенство: эстетический аспект исследования
 Гончаров В.И. Ретроспективный анализ основных положений аксиологии в философской и педагогической литературе
 Дубинина В.А. Концептуализация образования в историко–философском контексте. Эпоха Возрождения и Новое время
 Пашков В.В. Концептуальные основы реформирования системы последипломного образования педагога
 Утюж И.Г. Мегатенденции социального развития и украинское образование

ПОЛИТИЧЕСКИЕ НАУКИ

Войтенко Ю.Н. Столкновение цивилизаций и Украина: геополитическое измерение
 Батрименко О.В. Трансформация советской модели бюрократии в постсоциалистической Украине
 Ветринский И. Крымский кризис в контексте формирования геополитической стратегии Украины
 Голик Н.М. Политическое образование и его роль и место в современных вооруженных силах
 Сарбаш Е.А. Специфика гибридного политического режима: трансформационные процессы в современной Украине
 Семигина Т.В. Участие сообществ в здравоохранении: сравнение мирового и украинского опыта
 Королевская А.В. Некоторые характеристики экономического размежевания населения в России и Украине
 Турчин Я.Б. К проблеме реформирования СБ ООН в контексте вопроса территориальной целостности Украины
 Веденеев В.А. Коммуникативно–информационный метод социокультурной регуляции гражданских процессов в культурно–информационной общественной системе
 Бондарчук О.В. Взаимосвязь власти и масс–медиа
 Клиш И.М. Анализ сущности понятий политического упадка и политического разложения в современной политологии
 Морарь М.В. Партийное лидерство: проблемы теории и методологии

Савойская С.В. Понятийно–терминологический аппарат осмысления концепта «языковая ПОЛИТИКА»

Лаврук Т.П. Геополитика как элемент социокультурной системы
 Яворский Н.Н. Демографические детерминанты как фактор влияния на политическую стабильность государств
 Антохин–Сколосдра О.М. Политические аспекты отношений Канады с Европейским Союзом
 Богданова Т.Е., Кабаева А.И. Внеконтинентальное направление во внешней политике Колумбии в начале XXI века
 Джилаван А.С. Влияние Партии справедливости и развития на формирование новой внешнеполитической идеологии Турции
 Здорова М.В. Особенности внешней политики Российской Федерации относительно постсоветских государств
 Ковтун Е.Ю., Довгай Т.А. АСЕАН в мировой политике
 Скороход Ю.С., Ткалич Д.А. Американский стиль ведения переговоров

СОЦИОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ

Халамендык В.Б. Социальный организм с точки зрения социологии и антропософии
 Димитров В.Ю. Социология управления в измерениях прошлого
 Титаренко Е.Н. Гендерные стереотипы как основа для конструирования мужских и женских ролей в рекламе

НАУЧНАЯ ЖИЗНЬ

Андреев В. Н. Рецензия на монографию: Кривошея Ирина. Неурядовая старшина Украинского казачьего государства (XVII–XVIII в.): монография. – К.: Издательский дом Дмитрия Бурого, 2014. – Т. 1. – 616 с.
 Журжа И.В. За кулисами Белого дома: факторы формирования политики США в отношении СССР периода правления администрации Р. Рейгана (1981–1989). Рецензия на монографию: Крысенко Д.С. За кулисами Белого дома: факторы формирования политики США в отношении СССР периода правления администрации Р. Рейгана (1981–1989) / Дмитрий Сергеевич Крысенко. – Белая Церковь: Изд–во Пшонкивского О.В., 2014. – 500 с.
 Масаев М.В. Поглотит ли империя Путина – Медведева Украину? Рецензия на монографию: Василишин Р.Н. Империя. – СПб.: Питер, 2011. – 240 с.
 Никольченко Ю.М. Рецензия на монографию: Виткалов С.В. Культурно–художественная Украина в региональных измерениях: художники, художественные коллективы и организаторы культурно–художественной жизни края: Монография / Сергей Виткалов. – Ровно: Дятлик М., 2014. – 362 с., ил.
 Римаренко С.Ю. Рецензия на монографию: Гнатюк Н.Н. Потенциал политической субъектности ЕС в современной системе международных отношений. – Житомир: «Рута», 2013. – 316 с.
 Робак И.Ю. Рецензия на монографию: Барабаш Ю.В. Развитие социально–производственной инфраструктуры Донбасса в 20–х гг. XX ст. – М.: Ноулидж, 2014. – 346 с.
 Семигина Т.В. Развивая теорию европейской интеграции. Рецензия на монографию: Потенциал политической субъектности Европейского союза в современной международной системе. – Житомир: «Рута», 2013. – 316 с.